

Rekabet hukukunda geçtiğimiz ay öne çıkan gelişmeler

Cihan Bilaçlı

Mayıs ayında rekabet soruşturmalarında izlenen usule ilişkin mevzuat değişikliği yapıldı ve Kurul emek piyasasına dair önemli bir karar yayımladı. Aşağıda detaylarını paylaşıyoruz:

Rekabet soruşturmalarında usul değiştirildi

29.05.2024 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan değişikliklerle rekabet soruşturmalarının usulünde bazı değişiklikler yapıldı.

- **Birinci yazılı savunma sunma mecburiyeti kaldırıldı:** Eski uygulamaya göre soruşturma tarafı teşebbüsler soruşturma bildiriminden itibaren 30 gün içerisinde ilk yazılı savunmalarını sunmak zorundaydı. Değişikliklerle beraber bu yükümlülük kaldırıldı.
- **Ek yazılı görüşün hazırlanma koşulu değiştirildi:** Önceki uygulamaya göre tarafların ikinci yazılı savunmalarının ardından soruşturma heyeti 15 gün içerisinde ek yazılı görüşlerini hazırlamaktaydı. Değişikliklerle birlikte ek yazılı görüş ancak heyetin görüşlerinde bir değişiklik olması halinde taraflara iletilecektir.
- **Üçüncü tur belge teatisi için kanuni süreler sınırlandırıldı:** Eski uygulamaya göre 15 günlük ek yazılı görüş ve 30 günlük üçüncü yazılı savunma sunma süreleri bir katına kadar uzatılabiliyordu. Değişiklikler bu sürelerin uzatılmasına yönelik imkânı kaldırdı.

Söz konusu değişikliklerle soruşturma bildiriminden esas olarak somut bir ihlal isnadı içermediğinin ve dolayısıyla teşebbüsler tarafından savunma yapılmasını gerektirecek bir belge olmadığının kabul edildiği ifade edilebilir. Öte yandan, 4054 sayılı Kanun’un 44. maddesi soruşturma taraflarına nihai kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili her zaman Kurula sunabileceklerini düzenlemektedir. Dolayısıyla soruşturma bildirimine karşı teşebbüslerin bir değerlendirme sunması hala mümkündür.

Bunun yanında, mevcut uygulamadaki üçüncü tur belge teatisi belli şartlara bağlanıp soruşturma süresinin 45 ila 90 gün arasında kısaltılması hedeflenmiştir. Ancak uygulamada ek yazılı görüşler soruşturma heyeti tarafından tarafların savunmalarına neden itibar edildiğini veya edilmediğini ortaya koyması bakımından değerli belgelerdir. Dolayısıyla bu durum iddia ve savunma diyalektiğini ortadan kaldırıp nihai karar alma sürecini olumsuz etkileyebilir. Ayrıca, soruşturma heyetinin azınlığı görüşünü değiştirdiği takdirde ek yazılı görüşün hazırlanıp hazırlanmayacağı belirsizliğini korumaktadır. Sonuç olarak, uygulamanın pratikte kaldırılması savunma makamının hakkını etkin kullanmasına ne ölçüde tesir edeceği tartışmalarını beraberinde getirebilir ve özellikle sözlü savunmaların mahiyetini değiştirip önemini artırabilir.

Emek piyasasında sağlayıcı ve alıcı ilişkisi

Geçtiğimiz ay yayımlanan kararında¹ Kurul iş gücü piyasalarına dair ilginç bir konuyu ele aldı. Kararda bir sağlayıcının bayilerine, çalışanlarının ücretlerinde dikkate alınmak üzere baz ücret tavsiyesinde bulunmasına muafiyet tanıdı. Başvuruya göre sağlayıcı bayileri ve yetkili satıcılarının satış ve satış sonrası hizmetlerde istihdam ettiği personelleri için sektör ortalaması üzerinde olacak şekilde baz ücret tavsiye etmeyi planlamaktadır.

Kararda ilk dikkat çeken kısım ilgili ürün pazarı tanımıdır. Her ne kadar kesin bir tanım yapılmadığı belirtilse de analizin otomotiv satış ve satış sonrası hizmetlerde iş gücü pazarı nazarında analiz yapıldığı anlaşılıyor. Daha önceki işgücü piyasalarına dair kararlarında sektör ayırt etmeksizin değerlendirme yapan ve pek çok farklı sektördeki teşebbüsü rakip kabul eden Kurul bu sefer sektör özelinde değerlendirmeyi tercih etmiş. Karara göre bu tercihte iş gücünün otomotiv satış ve satış sonrası hizmetlerde önemli bir girdi teşkil etmesi ve uygulamanın etkisinin iş gücü pazarında meydana gelecek olması rol oynamış görünüyor.

Değerlendirme bölümünde ilk olarak taraflar arasındaki ilişkinin dikey nitelikli bir ilişki olduğu ve uygulanması gereken hukukun 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Tebliğ olduğu belirtilmiş. Taraflar arasında kurulan asıl ilişkinin iş gücü üzerinden değil otomotiv satış ve satış sonrası hizmetlerinden kurulduğu ifade edilmekle beraber iş gücünün söz konusu ana faaliyete doğrudan özgülenebilir nitelikte olması nedeniyle yine dikey ilişki bağlamında kabul edilmiştir. Ayrıca, uygulanacak normun tespitinde tartışmaya açık şekilde “yeniden satış fiyatının tespiti” olarak kavramsallaşan kısıtlamanın mal ve hizmetlerin hem alış hem satış fiyatlarını kapsamaması gerektiği ele alınıyor. Tartışmaya açık zira dikey anlaşmalara ilişkin mevzuatta ve bugüne kadarki uygulamada yeniden satış uygulamalarının alış fiyatını da içermesi gerektiği gündeme hiç gelmedi. Hatta söz konusu ihlalin zarar teorisi de alıcıların malı yeniden satma sürecinde marka içi rekabet etmesinin önüne geçmesi ve fiyat katılığı oluşturarak tüketicilere zarar vermesi üzerine kurulu olduğu içtihat ve kılavuzlarda yer alıyor. Bu durumda sağlayıcının satım fiyatına müdahale etmediği, asıl hizmetin sunulmasında girdilerden biri sayılabilecek iş gücüne dair maaş tavsiyesinde bulunduğu bu uygulamanın yeniden satış fiyatının tespiti kavramı altında zarar teorisini nasıl oluşturduğu üzerinde düşünmeyi hak etmektedir. Belki bilindik bir kavram içerisinde değerlendirmeye çalışmak yerine uygulamanın kendisinin rekabete aykırı bir etkisinin olup olmadığıyla yetinilmesi hukuki açıdan daha yararlı ve yol gösterici olabilirdi. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde bu uygulama ve iliştilendiği kavram üzerinde bazı tartışmaların sürmesi muhtemeldir. Sonuç olarak, kararda sağlayıcı tarafından alıcının çalışanları için tavsiye ücret listesi yayımlanması, alıcılar açısından alış fiyatının tavsiye edilmesi olarak ve yeniden satış fiyatının tespiti kavramı altında değerlendiriliyor.

Sonrasında sağlayıcının her bir iş ailesi özelinde ve servis hizmetleri ve yedek parça iş aileleri toplamında pazar payının 2002/2 sayılı Tebliğ’de belirtilen %30 pazar payı eşliğini aşmadığı tespit ediliyor. Devamında sağlayıcı ve iştirakleri ile bayi çalışanlarının ücret analizini yapan kararda teşebbüsler arasında oldukça farklı ücret uygulamalarının olduğu ve bir katılışmadan bahsedilemeyeceği belirtiliyor. Öte yandan, uygulama hakkında görüşleri sorulan bayilerin %82’sinin baz ücretlere yönelik tavsiye listesinin paylaşılmasının daha kaliteli personellere ulaşabilme için fayda sağlayacağı ve yol göstereceği, ancak nihayetinde kendilerinin bağımsız olarak karar vereceğini ifade etmesi dikkat çekmektedir.

---

¹ 23-41/796-280 sayılı karar

Sonuç olarak, söz konusu uygulama her ne kadar tavsiye niteliği taşısa da çalışanların ücretlerinin katılaşmasına yönelik sonuç doğurabilme potansiyeline sahip olduğundan alıcıların emek ve ücret rekabetini ortadan çıkarabilecek ve emeğin mobilitesini sınırlandırabilecek bir eylem olarak değerlendiriliyor. Bu nedenle, menfi tespit belgesi verilmeyip muafiyet analizi yapılıyor. Sağlayıcının her bir iş ailesi özelinde toplam çalışan pazar payının eşik değer olan %30'un altında kalması, "otomotiv satış ve satış sonrası hizmetlerde iş gücü pazarında" iştirakleri ve bayileri üzerinde önemli bir güce sahip olmaması, dolayısıyla tavsiye edilecek bazı ücretlerin alıcılar tarafından referans olarak dikkate alınması riskinin az olduğu belirtilerek uygulamanın grup muafiyetinden yararlanabileceği belirtilmiştir.

Söz konusu karar teşebbüsleri pek çok açıdan etkileyebilir. İlk olarak, artık rekabet uyum programının ayrılmaz bir parçası olan insan kaynakları uygulamalarında yeni bir kapının daha açıldığı söylenebilir. Bunun yanında, asıl faaliyete doğrudan özgülenebilir eylemlerin de yeniden satış fiyatının tespiti kavramı altında değerlendirilmesi, sağlayıcılar ile alıcılar arasında ham maddelerin tedariki ve niteliği konusundaki ilişkilerin gözden geçirilmesi gerekliliğini doğurabilir.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.